

3) do stałych kolei wąskotorowych naziemnych i podziemnych w przypadku, jeżeli wyrazi na to zgodę Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 1953 r.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego: w z. E. Szyr

86

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 20 marca 1953 r.

w sprawie organizacji schronisk dla nieletnich.

Na podstawie art. 494 kodeksu postępowania karnego (Dz. U. z 1950 r. Nr 40, poz. 364) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy ogólne.

§ 1. Zadaniem schroniska dla nieletnich jest:

- 1) zabezpieczenie stawiennictwa zatrzymanego nieletniego na wezwanie sędziego dla nieletnich, prokuratora lub sądu, do którego dyspozycji zatrzymany pozostaje,
- 2) zapobieżenie działaniom nieletniego, mającym na celu utrudnianie postępowania karnego,
- 3) praca wychowawczo-dydaktyczna nad zatrzymanym nieletnim, a w szczególności:
  - a) zbadanie jego przygotowania ogólnego,
  - b) zbadanie przydatności do zawodu,
  - c) wyrównywanie braków w nauce,
  - d) wdrożenie do regularnej nauki,
  - e) wychowawcze oddziaływanie na nieletniego w celu wdrożenia go do przestrzegania zasad współżycia społecznego.

DZIAŁ II

Organizacja schroniska.

Rozdział 1.

Ogólna struktura organizacyjna.

§ 2. Praca w schronisku dla nieletnich grupuje się w dwóch działach:

- 1) wychowawczym i
- 2) administracyjno-gospodarczym.

Rozdział 2.

Personel schroniska.

§ 3. Personel schroniska dla nieletnich składa się z:

- 1) kierownika schroniska,
- 2) personelu pedagogicznego,
- 3) personelu administracyjno-gospodarczego,
- 4) personelu sanitarnego.

§ 4. Pracownicy schroniska dla nieletnich bez względu na wykonywaną funkcję obowiązani są brać czynny udział w pracy wychowawczej.

§ 5. W stosunku do zatrzymanych pracowników schroniska dla nieletnich powinien:

- 1) odnosić się troskliwie, bezstronnie i stanowczo,
- 2) wpajać zasady dyscypliny, ładu i praworządności,
- 3) oddziaływać wychowawczo przykładem osobistym,
- 4) przeciwdziałać próbom ucieczki zatrzymanego oraz porozumiewania się jego z osobami spoza schroniska.

Rozdział 3.

Bezpieczeństwo schroniska.

§ 6. Teren schroniska dla nieletnich i wszelkie jego pomieszczenia powinny być tak zabezpieczone, aby za-

trzymani nie mogli samowolnie wydalać się ani stykać się z osobami spoza schroniska. Teren schroniska powinien być ogrodzony i stale zamknięty.

§ 7. W schronisku dla nieletnich powinny być wydane zarządzenia:

- 1) uniemożliwiający samowolne wydalenie się zatrzymanych oraz wstęp na teren schroniska osobom nie upoważnionym,
- 2) zabezpieczające przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia zatrzymanych i personelu schroniska oraz całości mienia schroniska (przepisów sanitarnych, przepisów przeciwpożarowych itd.).

§ 8. 1. Prawo wstępu na teren schroniska dla nieletnich poza personelem schroniska oraz osobami delegowanymi przez Ministra Sprawiedliwości mają:

- 1) przedstawiciele organów powołanych do ścigania przestępstw w granicach ich obowiązków służbowych oraz sędzia dla nieletnich sprawujący nadzór nad schroniskiem,
- 2) osoby dokonywające kontroli z ramienia organów kontroli państwowej,
- 3) osoby upoważnione przez właściwe organy do przeprowadzenia czynności kontrolnych poszczególnych dziedzin organizacji i administracji schroniska, jak np. przedstawiciele Narodowego Banku Polskiego, organów służby zdrowia itd.,
- 4) osoby upoważnione przez sędziego dla nieletnich lub prokuratora do odwiedzin zatrzymanych.

2. Osoby wymienione w ust. 1 obowiązane są przedstawić kierownikowi schroniska delegację lub upoważnienie.

§ 9. Kierownik schroniska dla nieletnich może udzielić określonym osobom jednorazowego lub kilkakrotnego prawa wstępu w celu dokonania wyznaczonej czynności lub pracy (np. reperacja urządzeń itd.).

§ 10. Osoba wchodząca i wychodząca ze schroniska dla nieletnich powinna okazać dozorczy legitymację, upoważnienie do wstępu na teren schroniska lub przepustkę.

§ 11. W toku śledztwa zatrzymanym nie wolno zezwalać na opuszczenie terenu schroniska dla nieletnich, chyba że zachodzi potrzeba dokonania badań przez specjalistów poza schroniskiem.

§ 12. W razie ucieczki zatrzymanego kierownik schroniska dla nieletnich zawiadamia o tym niezwłocznie miejscowe organy Milicji Obywatelskiej, a następnie sędziego dla nieletnich lub prokuratora, do którego dyspozycji zatrzymany przebywa w schronisku.

§ 13. W przypadku zaistnienia bezpośredniego niebezpieczeństwa dopuszczenia się przez zatrzymanego zamachu na osoby lub mienie albo samowolnego wydalenia się ze schroniska dla nieletnich — dozwolone jest użycie wobec niego siły fizycznej mającej na celu odwrócenie niebezpieczeństwa. Użycie siły fizycznej musi być proporcjonalne do intensywności zamachu ze strony za-

trzymanego. Nadużycie siły fizycznej w postaci bicia lub dręczenia zatrzymanych jest niedopuszczalne.

R o z d z i a ł 4.

Tryb przyjmowania zatrzymanych.

§ 14. 1. Do schroniska dla nieletnich przyjmuje się zatrzymanych na podstawie nakazu przyjęcia wydanego przez sąd, sędziego dla nieletnich lub prokuratora wraz z odpisem postanowienia o tymczasowym zatrzymaniu w schronisku.

2. O przyjęciu doprowadzonego kierownik schroniska zawiadamia organ, który nakazał umieszczenie w schronisku.

§ 15. Zatrzymany przy przyjęciu do schroniska dla nieletnich powinien być poddany badaniu lekarskiemu.

R o z d z i a ł 5.

Korespondencja i odwiedziny.

A. K o r e s p o n d e n c j a.

§ 16. Zatrzymani w schronisku dla nieletnich mogą prowadzić korespondencję z rodzicami, opiekunami i krewnymi i otrzymywać paczki na podstawie i w granicach zezwolenia organu, do dyspozycji którego są zatrzymani. Wysyłanie listów odbywa się w terminach ustalonych przez kierownika schroniska.

§ 17. Korespondencja zatrzymanych powinna być kontrolowana przez kierownika schroniska dla nieletnich lub osobę przez niego do tego upoważnioną i może ulec zatrzymaniu, jeżeli zawiera treść niewłaściwą albo jeżeli na korespondencję zatrzymany nie uzyskał zezwolenia. Zatrzymaną korespondencję przechowuje się w aktach osobowych zatrzymanego. Korespondencja do urzędów nie ulega zatrzymaniu.

§ 18. Paczki dla zatrzymanych w schronisku dla nieletnich mogą zawierać: odzież, żywność, przedmioty codziennego użytku, książki. Paczki przed doręczeniem powinny być kontrolowane. Przedmioty uznane za nie dozwolone do użytku w schronisku zatrzymuje się i dołącza do depozytu zatrzymanego lub pozostawia się do dyspozycji nadawcy, którego należy o tym zawiadomić.

B. O d w i e d z i n y.

§ 19. Zatrzymani w schronisku dla nieletnich mogą przyjmować rodziców, opiekunów lub krewnych za zezwoleniem organu, do dyspozycji którego pozostają.

§ 20. W przypadkach wyjątkowych, jeżeli odwiedziny zatrzymanego w schronisku dla nieletnich naruszają porządek schroniska lub wywierają ujemny wpływ na zatrzymanego, kierownik schroniska może zakazać odwiedzin poszczególnym osobom, zawiadamiając o tym natychmiast organ, który wydał zezwolenie na odwiedziny.

§ 21. Odwiedziny zatrzymanego w schronisku dla nieletnich odbywają się w dni wolne od pracy w godzinach ustalonych przez kierownika schroniska. W szczególnych przypadkach kierownik schroniska może udzielić zezwolenia na odwiedziny w innych dniach.

§ 22. Odwiedziny zatrzymanego w schronisku dla nieletnich odbywają się w obecności kierownika schroniska lub osoby przez niego wyznaczonej.

DZIAŁ III

Organizacja nauczania i wychowania.

§ 23. W toku pracy wychowawczo-dydaktycznej nad zatrzymanym w schronisku dla nieletnich ustala się:

- 1) ile klas szkoły podstawowej ukończył i jakie wiadomości zdobył w tym zakresie,
- 2) do jakiego zawodu okazuje przydatność i zamiłowanie

§ 24. Po ustaleniu zakresu wiadomości zatrzymanego w schronisku dla nieletnich należy zatrzymanego przydzielić do odpowiedniej klasy i prowadzić dalszą systematyczną naukę.

§ 25. Dla zatrzymanych w schronisku dla nieletnich, którzy ukończyli 7 klas, należy zorganizować samokształcenie pod kierunkiem nauczyciela w celu pogłębienia ich wiadomości, w szczególności z języka polskiego, matematyki oraz nauki o Polsce i świecie współczesnym.

§ 26. W schronisku dla nieletnich należy zorganizować warsztaty robót ręcznych, w których wszyscy zatrzymani powinni pracować co najmniej 2 godziny dziennie.

§ 27. Kierownik schroniska dla nieletnich w porozumieniu z personelem pedagogicznym ustala zasady podziału zatrzymanych na grupy najwłaściwsze ze względu na warunki danego schroniska.

§ 28. Zatrzymanych w schronisku dla nieletnich należy przygotowywać do życia w zespole przez wpajanie umiejętności zbiorowej nauki i pracy, wspólne rozważanie i rozstrzygnięcie zagadnień ważnych dla życia w schronisku, wyrabianie dyscypliny oraz odpowiedzialności przed zespołem.

§ 29. Organizację kolektywu zatrzymanych w schronisku dla nieletnich przystosowaną do warunków danego schroniska ustala kierownik schroniska w porozumieniu z personelem pedagogicznym.

§ 30. W każdym schronisku dla nieletnich należy zorganizować świetlicę wyposażoną odpowiednio w sprzęt i urządzenia, w której zatrzymani spędzają czas wolny od nauki i pracy.

§ 31. W schronisku dla nieletnich powinny być zorganizowane ćwiczenia fizyczne i gry sportowe, zapewniające zatrzymanym właściwy rozwój fizyczny.

§ 32. 1. Kierownik schroniska dla nieletnich w porozumieniu z personelem pedagogicznym przygotowuje opinię o zatrzymanym. Opinia o zatrzymanym powinna zawierać następujące dane:

- 1) wykształcenie zatrzymanego (ilość formalnie ukończonych klas oraz faktyczny stan posiadanych wiadomości),
- 2) uzdolnienie i zamiłowanie,
- 3) uwagi o charakterze zatrzymanego, o jego poziomie etycznym i ideologicznym, usposobieniu, stosunku do otoczenia oraz zachowaniu się podczas pobytu w schronisku.

2. Do opinii należy dołączyć wyniki badań lekarskich.

3. Opinia powinna być dostarczona do sądu co najmniej na trzy dni przed posiedzeniem sądowym.

DZIAŁ IV

Kary i wyróżnienia.

A. K a r y.

§ 33. 1. Zatrzymany, który wykroczył przeciwko regulaminowi schroniska dla nieletnich, podlega karze dyscyplinarnej.

2. Jeżeli czyn zatrzymanego zawiera znamiona przestępstwa, kierownik schroniska kieruje sprawę do sędziego dla nieletnich.

§ 34. Karami dyscyplinarnymi przewidzianymi w § 33 ust. 1 są:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana publiczna,
- 3) ograniczenie lub całkowite pozbawienie na okres do 1 miesiąca prawa utrzymywania korespondencji,
- 4) wstrzymanie widzenia z rodziną — najwyżej dwukrotnie,
- 5) umieszczenie w izolatce karnej na okres do 7 dni.

B. W y r ó ż n i e n i a.

§ 35. W stosunku do zatrzymanych w schronisku dla nieletnich a odznaczających się dobrymi postępami w nauce, właściwym stosunkiem do pracy i wzorowym zachowaniem stosuje się następujące wyróżnienia:

- 1) pochwałę,
- 2) pochwałę publiczną, np. w formie wywieszenia na tablicy nazwisk przodowników nauki, pracy i dobrego zachowania.

DZIAŁ V

Zwalnianie i transport zatrzymanych.

§ 36. 1. Zwalnianie zatrzymanych w schronisku dla nieletnich następuje na podstawie nakazu zwolnienia, wydanego przez organ, do dyspozycji którego zatrzymany pozostaje.

2. Przy zwolnieniu zatrzymanego kierownik schroniska obowiązany jest ustalić, czy nie ulega on zatrzymaniu w innej sprawie.

3. O zwolnieniu zatrzymanego kierownik schroniska natychmiast zawiadamia organ, który wydał nakaz zwolnienia,

§ 37. 1. Po otrzymaniu nakazu zwolnienia ze schroniska dla nieletnich zatrzymanego należy natychmiast zwolnić ze schroniska.

2. Jeżeli rodzice lub opiekunowie nie zgłaszają się po zatrzymanego, należy zapewnić mu dostanie się do domu przed nadejściem nocy.

3. Nieletnich, którzy nie mają rodziców ani opiekunów, należy odprowadzić do pogotowia opiekuńczego.

§ 38. W razie otrzymania ustnego lub pisemnego polecenia lub wezwania od sędziego dla nieletnich, prokuratora lub sądu, należy zatrzymanego w schronisku dla nieletnich doprowadzić do wskazanego miejsca na oznaczony termin.

§ 39. Doprowadzenie zatrzymanego w schronisku dla nieletnich odbywa się pod opieką wychowawcy wyznaczonego przez kierownika schroniska, o ile nie zostało zarządzone doprowadzenie przez Milicję Obywatelską.

DZIAŁ VI

Przepisy końcowe.

§ 40. Szczegółowe przepisy, dotyczące obowiązków personelu schroniska dla nieletnich, organizacji nauczania i wychowania, postępowania dyscyplinarnego oraz administracji schroniska, określi instrukcja.

§ 41. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: w z. *H. Cieśluk*

87

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 1 kwietnia 1953 r.

o taksie za doręczanie wezwań i innych pism sądowych w sprawach karnych.

Na podstawie art. 457 kodeksu postępowania karnego zarządza się, co następuje:

§ 1. Za doręczanie wezwań i innych pism sądowych w sprawach karnych pobiera się opłatę w wysokości 80 gr.

§ 2. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 grudnia 1950 r. o taksie za doręczanie

wezwań i innych pism sądowych w sprawach karnych (Dz. U. z 1951 r. Nr 4, poz. 33).

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: w z. *H. Cieśluk*

88

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA

z dnia 14 marca 1953 r.

zmieniające rozporządzenie z dnia 21 marca 1951 r. w sprawie kursów szkoleniowych i egzaminów pielęgniarских.

Na podstawie art. 5 i 7 dekretu z dnia 21 września 1950 r. o przejściowym trybie nabywania uprawnień pielęgniarки (pielęgniarka) (Dz. U. Nr 44, poz. 410) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 21 marca 1951 r. w sprawie kursów szkoleniowych i egzaminów pielęgniarских (Dz. U. Nr 20, poz. 163) wprowadza się następującą zmianę:

Załącznik nr 1 otrzymuje brzmienie:

„PROGRAM I TRZYMIESIĘCZNEGO KURSU PIEŁĘGNIARSKIEGO

Okres pierwszy trwający 8 tygodni.			
1. Anatomia i fizjologia	35 godzin	4. Patologia ogólna	10 godzin
2. Higiena	20 „	5. Przedmioty kliniczne	105 „
3. Biologia	10 „	a) chirurgia i ratownictwo	35 godzin
		b) choroby wewnętrzne	25 „